

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Stavr. Dr. GH. CIUHANDU

ABONAMENTE:
Pentru 1 An . . . Lei 300
Pentru 6 luni . . . Lei 150

An nou — făgaș nouă.

Ori de câteori trecem dintr'un an vechiu în altul nou, ne obișnuim a ispiți viitorul: Ce ne va aduce Anul nou?

Ne întrebăm de viitor, deși el, în mare parte, este dat în premisele vieții recent trăite și atârnă, în mod firesc, și de noi înșine și de atitudinile pe cari ni-le știm fixa.

„Anul nou“ are un dublu tâlc: religios și civil. Din laturea *religioasă*, la „Anul nou“ Biserica prăznuiește actul de supunerea Mântuitorului în fața „legii vechi“, pe care avea s'o spiritualizeze, pentru a îndruma și viața Omului pe scara Spiritualității.

Și tot la „Anul nou“ — bine înțeles: cel în sens civil, căci cel bisericesc începe la 1 Septembrie — sfânta noastră Biserică prăznuiește și pe un „om“ de-o profundă evlavie și cultură, pe un arhiepiscop sfânt, pe Vasile cel Mare, care a ilustrat Spiritualitatea creștină, prin condeiu și cuvânt, prin evlavie și acte de organizări filantropice renumite, ca și prin o nouă reorânduire a Călugărismului.

În amândouă privințele indicate — supunerea în fața postulatelor Spiritualității creștine, fixate de Mântuitorul, și orânduirea vieții umane în sens creștin, după pildele Sfinților — „Anul nou“ ne servește indicații de atitudini și de comportare, nu numai ca *creștini*, ci și ca *cetățeni*.

Dinadins evităm de a spune cuvânt mai de aproape cu privire la îndepărtările vieții noastre creștinești și civile dela menționatele postulate ale Spiritualității creștine, pe cari ni-le ridică în atenție dubla prăznuire — bisericască și civilă — de „Anul nou“.

Fie-ne de ajuns, numai să subliniem înaltele temeuri, pe cari s'a răzimat cuvântarea de „Anul nou“, rostită de P. Sf. Sa episcopul nostru, în catedrala de aici. Au fost semnalate cu acel prilej, obișnuinți, străine și greșite, cari

ne au copleșit, de a serba încheierea unui an și începerea celui alt cu îndeletniciri „păgânești“, în loc de a încerca să ne stabilim bilanțul moral între anul trecut și cel ce vine. Și au fost date îndemnuri de trezire și de revenire la făgașul unei cugetări spirituale și a unei viețuiri creștinești, pe toată linia.

Înr'adevăr, ce avem noi, Românii, comun cu „seara de Silvestru“ dela 31 Decembrie, ce am împrumutat-o dela străini? Ce, — întrebăm și noi — când după cum văzurăm, ne avem în rostul dublei sărbători de 1 Ianuarie, indicații și dictamente de caracter creștin, și tradițiile noastre românești: colinzi și plugușorul?

Cuvântul arhieresc, deși apăsător, dar subliniat cu dragoste părintească și cu necesare dovediri, a fost primit de obștea creștinească, cu aclamații chiar. Și-ți cădea bine s'auzi, în catedrală și la ieșire, pe creștini de toate categoriile, făcându-și urări, unul altuia cu cuvintele:

„An nou, creștinesc“!

Un făgaș nou, duhovnicesc, ni-a fost indicat. Și lumea a primit să meargă pe noua cărare, a Spiritualității creștine.

Numai de ar ținea drumul, până'n capăt!

O pornire spre revizuire și adaptări în spirit creștin, se lasă ușor întrezărită în viața românească și din alte puncte puncte de vedere, inclusiv cel *politic-civil*.

Era tocmai vremea supremă pentru asemenea accentuări, pe cari avem datoria de a le sublinia, bucurându-ne de ele.

După pronunțările din anul trecut — energice și la locul lor — din partea Sfântului Sinod, a Academiei române, a Guvernului de atunci chiar, ca și din partea opiniei publice, pentru a ne păstra întreagă și nepătată, moștenirea duhovnicească și culturală, iată, postulatele ace-

stea, ale vremii nouă, au intrat pe planul întâi chiar, în programa guvernului român instaurat în ultimele zile ale anului trecut.

Prin urmare cugetarea, simțirea și acțiunea românească își ține, în acest an, drumul rectilin. Stăm în fața unui *nou făgaș, pe care a trecut Viața românească, și din punct de vedere cetățenesc și politic.*

Iar Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, prin Augustele Sale cuvinte, cu cari a răspuns, de „Anul nou“, felicitărilor din partea noului guvern, a binevoit să sublinieze bucuria Sa, că guvernul Său „a hotărât a *lucra pe o linie dreaptă*, linie a cărei călăuzire este spiritul timpurilor de astăzi“, „care cere înainte de toate o întărire a neamului românesc“, nu inovând, ci *complectând o „operă de veacuri...“!*

Nouile făgașe, de viață și de viitor românesc, ni s'au arătat, de către cei mai competenți factori: din laturea religioasă-duhovnicească și din cea a vieții naționale.

N'avem decât să urmăm pe liniile lor, tratate de veacuri.

E o datorie, a noastră înșine, către noi și către neam: să trăim și să ne afirmăm, prin conștiința religioasă și prin cea cetățenească, în spiritul postulatelor noastre de viață, duhovnicească și națională în aceeași vreme.

Aci, începe rolul *conștiințelor noastre individuale*, de Creștini și de Români, *fără de care nici nu poate fi vorba de o conștiință colectivă*, serioasă, demnă, activă și operantă, și mai puțin de biruința ei:

— *An nou, creștinesc și românesc!*

Meditații

Turnul nostru

De I. P.

Evangelistul Luca reproduce o pildă a Mântuitorului despre *prevvedere*.

„Că cine dintre voi, vrând să clădească turn, nu stă mai întâi jos și nu-și face socoteala cheltuelii, dacă are cu ce să-l isprăvească?

„Ca nu cumva, punându-i temelie, și neputând să-l termine, toți cei ce vor privi să înceapă să-l ia în râs,

și să spună: acest om a început să zidească, dar n'a putut să stărșească!“ (14 v. 28-30).

Pentru ce a împrumutat oare Mântuitorul de atâtea ori în cuvântările sale icoana dela *turn*?

Fiindcă și omul se aseamănă cu turnul El crește în sus, ochii lui sunt făcuți ca să privească mai mult spre cer.

Ca făptură omul nu atinge cu trupul său cerul. „Nici un arbore (orice creatură) nu crește pân'la cer.“

Dar poate străpunge cerul cu fiecare privire, îl deschide cu gândul și poate petrece neîncetat cu inima în sălașul său ceresc

Turnul se înalță deasupra celorlalte clădiri, precum omul stă deasupra tuturor creaturilor.

Nimic nu simbolizează mai bine dorința, nizuința acestuia, spre cer. Poziția dreaptă, de rugăciune, îl aseamănă mai bine pre om cu turnul.

Turnul iese totdeauna în evidență dintre alte zidiri, e un fel de contrast. Omul nu se aseamănă ca valoare cu nimica din lume.

De câteori zărești un turn, te întrebi: La ce servește? De obicei turnul nu e numai o podoabă, ci el servește ca turn de veghe, sau ca mijloc de apărare. El e câteodată o verigă dintr'un sistem de apărare, de unde se înfruntă și se atacă dușmanii. Oare trupul nostru nu este și dânsul un turn, în care sufletul stă de veghe? Prin cele cinci simțuri, ca totalitatea deschizături, sufletul se orientează în luptă, se apără și dă năvală în lume.

Numai turnul drept, în echilibru, cu temelie solidă în stâncă, ni se pare de neclintit. De aceea turnurile cele puternice se zidesc în stâncă, pe pisc de munte. Numai omul, a cărui viață se întemeiază pe legea Domnului, rămâne neclintit în fața vânturilor și puhoaelor ispitei (Mat 6 v. 25).

Turnul încunjurat cu zid ne amintește pilda despre via împrejmuțată cu gard, având în mijloc turn de veghe și teasc. (Mt. 21 v 33) Este icoana omului credincios, care aduce lui Dumnezeu închinarea la timp. Acesta e totdeauna în priveghere, așteptând sosirea Stăpânului ce s'a dus departe.

Turnul înalt atrage mai ușor fulgerul. Omul evlavios coboară mai mult har din cer.

Numai un turn bineîntreținut place ochiului nostru. Când spărtura neastupată schumbă înfățișarea turnului în ruină, îl privim cu groaza mortului. Prea puțini (arheologii) mai au un sentiment de admirație, pentru gloria trecutului, în fața ruinelor unui turn. Noi le privim cu compălimirea ce ne-o inspiră omul cel ce a căzut pradă patimilor și umblă printre noi ca un mort viu.

Ruina din suflete, cu toate acestea, e mult mai îngrozitoare. E o mare milostivire a Creatorului față de om, că n'a îngăduit să vedem cu ochii trupești: cum frumusețea chipului ceresc se destramă în lăuntru nostru.

Dumnezeu este cetatea noastră cea nebiruită. Turnulețele vieții noastre stau drepte numai câtă vreme primesc putere dela El.

Fiecare creștin e un turn de veghe a lui Hristos. Temelia turnului am pus-o în botez, când am pus pe Hristos de călăuză a vieții noastre; și când am primit numele de creștin.

Dar dealunci încoaci ce s'a mai petrecut cu turnul vieții noastre? Se zidește el în sus, spre cer, sau în alte laturi ale vântului? Viscolul și turbura ispitelor și a păcatelor n'a descoperit acoperișul lui? N'a înfundat geamurile, aducând întunerecul nopții în lăuntru nostru? Nu cumva prin geamurile sparte și neastupate suflă în voe vântul tuturor ispitelor?

Ce faci, creștine, la începutul Anului nou cu turnul tău?

Nu te gândești că acest an poate să fie pentru tine cel de pe urmă, și se va spune și despre tine: „Acest om a început să zidească, dar n'a putut să sfârșească!“

„Specificul românesc unit“ (?)

(urmare dela pag. 423 a. tr.)

Sumă de inteligenți (vrea să zică: intelectual) români, cari apucaseră ceva direcții, se uncură, cu chipul acesta și apoi, ca toți renegeții, erau încă mai periculoși pentru români decât chiar înșiși ungurii.²²⁾

Cultivarea renegatismului, era așadar o notă a „specificului” uniet, în mod dovedit prin mărturiile dela istorici, ei înșiși unieți.

Ce însemna aceasta funcționărie unietă și în veacul XIX, când toate forțele naționale ale Românilor ardeleni și ungureni trebuiau concentrate în slujba apărării față de unguri, ni-o spune un marcant bărbat politic și ecleziastic român. El ne vorbește despre „sumutările și împintenările ultramontanismului dela Strigon și Viena, cari ținteau la desbinarea Românilor și prin aceasta la abaterea lor dela urmărirea corăspunzătoare a cauzel naționale comune”²³⁾.

De aceea, îndată ce Andrei Șaguna apărău pe orizontul vieții românești ardeleni și lăsa impresia, că ar putea fi primejdios pentru politica religioasă habsburgică - ungară, — în vara anului 1850 îi scrise și-i grăi și cu graiul, la Viena, Alex. Sterca-Șuluț, candidat pe atunci la scaunul episcopesc dela Blaj, îndemnându-l să treacă la unație, pentru a deveni mitropolit uniet la Blaj.²⁴⁾ Ceace, firește, i s'a refuzat cu demnitate. Șuluț, ajuns în scaunul episcopesc²⁵⁾ în curând după aceasta, publică, din prilejul urcării în scaunul episcopesc dela Blaj, (1850) o pastorală, apelând la Românimea de pretutindeni — „dela marea neagră și dela Tesalia până dincoaci de Carpați în Tisa” — să treacă la unație. Iar când, în curând (1853), fu numit mitropolit al Blajului, Șuluț publică a doua pastorală provocatoare, spunând că însuși regele ungar este celce „dorește înflorirea și lățirea

și întărirea unirei” Episcopul Șaguna, însă, reuși, printr'un energic și temeinic protest, să exopereze pentru mitropolitul provocător o binemeritată reprobare (1855) din partea guvernatorului Ardealului, Schwarzenberg²⁶⁾.

Evident Unația blăjeană mergea 'nainte pe cărările „specifice” destinului ei fatal, desbinător de neam într'o vreme, când din răputeri trebuiau utilizate toate forțele națiunii în slujba apărării politice.

Și, lucru vrednic de știut: Sub presiunea nevoilor de concentrare a forțelor politice și sufletești din Ardeal, episcopul Șaguna se adresează (1861) mitropolitului dela Blaj, solicitându-i, să cază de acord asupra propunerii ce i-o făcea — „propunere pe cât de națională, frățească și sinceră, pe atâta și de necesară pentru noi... o învoire arhierescă zicea A. Șaguna — în privința căsătoriilor mixte, a trecherilor confesionale, a slujbelor preoțești și a școalelor mixte, de a se ajunge la un „modus vivendi”, de pace confesională și de sprijin reciproc, mai ales pentru a susține în comun școală confesională pentru poporul român, având ele caracterul confesional al majorității confesionale din fiecare comună. Și iată, ce răspundea mitropolitul dela Blaj, revenit la mai bune sentimente după muștrarea primită dela guvernatorul Ardealului: *că e legat la mâni și nu poate să satisfacă acestui frățesc apel: „Eu am în cârmuirea bisericii... încă vr'o câțiva colegi episcopi”*, între cari dieceza antică a Făgărașului s'a împărțit; am un vestitor apostolesc (nunțiu apostolic dela Viena!), am un patriarh (era papa Romei), *ba am și frați, nu de o mamă, dar puternici, cari mă controlează, și-mi păzesc călcâiul și cari de multe ori și în acelea, în cari ei nu ar*

²⁶⁾ N. Popea: O. C. 107—15

Tot aci adăogăm despre conflictele provocate de Blaj că vestea lor trecuse dincolo de frontieră. Ioan Maiorescu, și el uniet, dar bun român, iată cum le caracterizează pe acestea, printr'o scrisoare, trimisă din Viena, lui A. Șaguna, încă în 17 Iulie 1850: „... De alta V'ăș mai ruga pentru diferitele, ce auzim din toate părțile că se nasc între uniți și neuniți pentru orbia Blăjenilor; V'ăș ruga să Vă puneți toată înțelepciunea în lucrare... mulțumindu-Vă deocamdată cu aceea, că toți românii cei buni, uniți și neuniți, cunosc că peatra scandelei vine dela Blaj și nu dela Sibiu.” N. Popea: O. c. pag. 126.

²⁷⁾ Aceștia erau pe atunci la Oradea: Vasile Erdélyi; Ia Lugoș Alex. Dobra, amândoi foști „misionari” a lui S. Vulcan, cari răscoliseră Crișana și Banatul [1834-7], pentru a ademeni pe Români la unație, iar la Gherla, era episcop Ioan Alexi, om cu altă așezare sufletească.

²²⁾ Al. Papiu Ilarian: Istoria Rom. vol. I. 68—69.

²³⁾ N. Popea: A. Șaguna (1879) pag. 103.

²⁴⁾ O. C. 109

²⁵⁾ E interesant și caracteristic cazul următor: În catedrala dela Blaj, din prilejul alegerii de episcop (Sept. 1850) după cântarea „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu”, „a urmat întonarea imnului împărătesc prin sunetul muzicii, ce rădică înimile tuturor” (I Micu Moldovan: Acte sinodali, partea I. pagina 103)

Dar acelaș imn, „Gott erhalte”, pe care voise stăpânirea să fie cântat întâi în catedrala din Arad (1832), fu împedecat de profesorul Gherasim Raț în sedisvacanța episcopescă de aci deși era vorba de ziua monarhului însuși (A. mea: Ep. S. Vulcan și Gher Raț, pag. 73)

Comparația grăește dela sine!

avea drept, îmi țin nu numai voia, dar tocmai și conștiința în cătuși". Ce dureroasă mărturisire și tristă stare, care culmina în următoarea frază din acelaș răspuns: „ e. lungă limba bouului și nu poate grăi”. „Frații mei, a-cești episcopi — continuă mai departe mitropolitul Blajului — nu sunt de părere cu mine, ci ei... cugetă, că toate legile, rescriptele și decretelē regești, emanate în favoarea catolicismului până acum, ar trebui să se țină în puterea și valoarea lor”, până la o nouă legiferare ²⁸⁾)

Trasă-mpinsă, din toate părțile — dela Budapesta, Viena și dela Roma mai la urmă — biserica unietă mergea, fatalmente, pe drumul „specificului” ei, de ramură ruptă din copacul Neamului românesc și plantată în mediu străin: spre supunerea necondiționată față cu Roma papală — prin participarea la Sinodul Vatican și prin primirea dogmelor și jurisdicției Romane — și spre băltoaca politică a autonomiei catolice ungare.

Acesta era „destinul”, binemeritat de altfel, din care biserica unietă nu mai avea chip de evadare, după ce la conducerea ei se înstăpânise ultramontanismul ²⁹⁾), care i-a suprimat sistemul sinodal, din admistrația bisericească și la alegerea episcopilor, — sistem care i aduse, în trecut, posibilități de a se răzima pe viața românească din eparhie, și nu exclusiv pe frânele streine, în care se sbătea și se muncea ierarhia bisericească, până la totala sa capitulare prin cunoscutele sinoade dela Blaj.

Această capitulare, față de Roma papală — capitulare ce avea să se desăvârșească prin încadrarea bisericii uniete în autonomia catolică ungară, urnită și aceasta în aceeași epocă de pregătire pentru capitulările dogmatice și jurisdicționale dela 1872 și 1882 ³²⁾) — era se-

²⁸⁾ N. Popea : O. C. 122 - 4

²⁹⁾ Iată, ce-i striga din obraz, acestei conduceri bisericești uniete, însuși Al. Papiu Ilarian, (Gh. Șincai pag. 32. nota 2) : „Auziți pe Șincai, Voi iezuii români dela Oradea Mare, dela Gherla și de... și de aiurea, voi care în aceste zile ale luminii și ale libertății, cutezați a îndemna pe Români să meargă la sinodul catolicilor ungurești dela Pesta; voi cari mergeți cu cutezanța până a da Românilor unți numele strein și urât de catolict, ca și cum a fi unit în patru puncte cu catolicii ar însemna a fi catolic adecă ungur, pa pist. adecă iezuit; voi cari, prin aceasta și alte asemenea criminale apucături, cercați, a rumepe de tot o parte însemnată a Românilor din corpul cel mare al națiunei, auziți pe profetul Șincai și până mai este timp covertiți-vă!”

Așa grăia Al. Papiu Ilarian, trei ani mai înainte de sinodul, de frauduloasă catolicizare, dela Blaj (1872)! Și a răsunat depe buzele lui, glas în pustie, se vede.

³²⁾ A mea : Deslinarea relig. a Românilor Ardeleni.,.

condată și de sprijinul funcționării de Stat ungar, recrutată dintre unieți : E vorba de acei „iesuiți în fracuri”, „cari se îndătinară a striga mai mult, în gura mare, despre naționalitate, cari așa zicând poartă pe buze naționalismul, (dar sunt, tot atunci) cei mai mari confesionaliști... cari în agendele lor naționale chiar, iau privință mai întâi la confesiune și se orientează după aceasta; așa, că orice act, fie cât de național, ei îi întocmesc mai înainte de toate după calapodul lor cel confesional”. Așa, la 1864, școala confesională ortodoxă din Hațeg, fu luată, silnic, și dată unieților deacolo, cu ajutorul înalților amployați unieți, până ce pe urmă energicelor intervenții ale mitropolitului ortodox școala fu restituită celor ce o ridicaseră din propriul lor avut. — Tot așa, prin ajutor de atari înalți amployați unieți, fu constrânsă comună ortodoxă Rășinari să ridice școală unietă pentru cei câțiva școlari unieți ³³⁾) din părinți pripășiți acolo.

(Va urma)

Religia creștină

de Pr. căp. Dr. T. Potcaș
III.

Frate creștine ! Așadar știm deja, că numai îatru Hristos e posibilă mântuirea, deoarece : „întru nimeni altul nu este mântuire, căci nu este subț cer nici un alt nume, dat nouă oamenilor, întru care să ne mântuim” (Faptele Sf. Ap. IV. 12). Soarele Dreptății, asupra Cărui erau fixați ochii tuturor timpurilor și fixați vor fi până la sfârșitul veacurilor, este El. Fără de Domnul Hristos, lumea aceasta ar fi înmormântată în întuneric, cum a fost înainte de arătarea Lui, fiindcă : „Nimeni nu cunoaște pe Fiul, fără numai Tatăl, nici pe Tatăl nu L cunoaște nimeni, fără numai Fiul și căruia va voi Fiul să-l descopere” (Matei XI 27). „Nimeni nu s'a suit în cer, fără numai Cel ce S'a pogorit din cer, Fiul Omului, Care este în cer” (Ioan III 13). Fără de Domnul Hristos lumea ar zace înțepenită în gerul păcatului, fiindcă oricât ar persista omenirea căzută să se dezamorțască, n'ar putea oferi altă jertfă pentru explare și ca să împace dreptatea lui Dumnezeu, decât : „Mielul lui Dumnezeu Cel ce ridică păcatul lumii” (Ioan I. 29).

Spre Acest Miel au privit deja primii oameni cu speranță încrezătoare, când ei după păcatul lor au părăsit cu lacrimi în ochi pentru totdeauna paradusul pierdut și după inocența lor maculată au început viața penitenței, îndreptării. După acest Miel au suspinat nostalgic cu așteptare cuvioasă patriarhii, când simțeau mizeria vieții și singura mângâiere ce a mai alinat aceste suflete evlavioase era Cel făgăduit, care avea să vie, în care se vor binecuvânta toate neamurile. Acest Miel a fost punctul culminant, spre care erau fixați ochii profeților cu așteptare de bucurie pioasă. Iar când cu inspirație divină au privit

³³⁾ N. Popea : Vechi Mitropolie. 138 - 9

în viitor depărtat, parcă din înălțime cerească, și au văzut peirea împărățiilor și înfrînțarea altora, ochii lor clarvăzători căutau cu sfântă nerăbdare pe Mesia, în Care singur se află mântuirea neamurilor, Care singur poate regula confuziile oamenilor și numai El singur poate să aducă epoca de aur a păcii și fericirilor perfecte. Atunci gura lor s'a deschis spre profeții despre Mântuitorul, căci vieța și suferințele Domnului Hristos, deși cu privință la timpul lor era încă foarte departe, totuși au stat vii înaintea ochilor lor.

Astfel a viețuit întregul Izrael în credință cu referință la Mesia, Care avea să vie. Și toate jertfele jidovilor au fost numai simbolurile acelei mari jertfe de pe muntele Calvariu, care a trebuit să împace pe Dumnezeu, respective să împace omenirea întreagă cu Dumnezeu.

Dar nici înaintea păgânilor n'a fost mister, că omenirii strămtorate îi va veni ajutor din cer. Sibile lor parcă emulau cu profeții în privința prezicerii viitorului așteptat dornic.

Sibila de Hellespont profeți acestea :

„Văzut-am fecioară virgină, cufundată în cugete adânci,
Majestatea divină își găsește bucuria în inima ei îngerească, pură ;

Și în ea operează mare mit, învrednicindu-o de groște cerească,

Căci, lată, copil va avea, strălucitor în lumină divină,
El aievea este fiul Domnului trimțitor de fulgere ;

Domnația-l grațioasă va să dea mântuire și pace lumii“.

Sibila de Frigia profeți acestea :

„În mitra fecioarei virgine Însuș Dumnezeu din cerul înalt
A voit să trimită pe Fiul Său, ceea ce Maică Fericite
un înger

îi va aduce la cunoștință, ca anul să se curețe de
sgura păcatului“.

Sibila Tiburliană profeți acestea :

„Dumnezeul sfânt și adevărat mi-a dat putere spre grăire,
Ca să fredonez dinainte fecioara cea virgină și sfântă,
Care zămislind minunat în regiunea Nazareteană,
Va da corp Acelui pe Care Vitilemul îl va adora binecuvântător.

De acela, ce fericită este ea și Maică demnă de ceruri,
Ca să fie cu laptele său așa sugaciu, pe Care l-a
dat Dumnezeu“.

Sibila Lybiană profeți acestea :

„O să vie timpul și Domnul cerurilor va trimite lumină
Peste pământul nostru îmbucurător, îi vor dispărea
culpele obscure

Drept o să fie El deopotrivă ; pe Cel din vecie îl va
păstra pururea

Doamna pământului în pântecul său“.

„Vechea lege se va anula și întunecimea va dispărea :
Pe Domnul vieții îl va înveli corp omenesc.

Sfânta Fecioară îl va da lor, pe care îl va păzi cu
grije în sân

Și El va să fie mângâierea celui întristat“.

Sibila de Delphi profeți acestea :

„Nu va întârzi mult, dar sufletul să ascunză în taină
Opera aceasta și s'o păstreze cu pietate de recunoștință
în inimă.

Mari desfătări vor străbate sânul ei și după prorocia celui
Mai de frunte profet : „Pe Care-l dobândi Fecioara
și-l născu

Fără de bărbat“ ; S'a distins în această mare operă,
Dizolvând ordinea naturii întregi, Care totul guvernează
înțelept“.

Sibila Eritreiană putea să fi fost aleasă creatură

a Domnului. Parcă nici n'ar fi păgână. Ba cașicând s'ar fi educat în cel mai intim creștinism, așa sunt scrierile dănei. Condamnă păgânismul. Relevă aproape fidel biografia viitorului Rascumpărător. Elilor a profetit dinainte căderea Troiei, dar adăogând și aceea că poeții păgâni au mințit, când zeilor au atribuit suveranitate supremă. Ascultă deci profetia ei admirabilă :

„Văz deja pogorînd din cer pe Născutul ceresc al lui
Dumnezeu :

Il vor aduce ultimile zile ale pământului nostru
Din mitra virginei Fecioare ebraice, din seminția lui Iuda.

Va suferi multe din frageda-l vârstă începând,
Și totuși Mare va să fie El și Prooroc cu inspirație
divină,

Maică Fecioară n-l va da nouă, pe adevăratul și
înțeleptul vestitor al cerului“.

Sibila Cumellană profeți :

„Dela vârstă fragedă e fecioara aceea virgină și strălucitoare ;

Cu farmec îngeresc, care hrănește pe Împăratul
Cetelor cerești, întinzându-l laptele său...“

Sibila Persiană profeți astfel :

Împăratul născut din Maică Fecioara va intra plăcut
și blând

Șezând pe mânzul asinel și va fi Mântuitorul celui căzut :
El singur .

lată, acest mare Dumnezeu va fi Copilul Fecioarei
virgine“.

Sibila Samiană profeți acestea :

„Stă deja aproape Soarele, Care va să gonească noaptea
iadului.

Și se vor deschide cărțile profetice complicate ale neamului
Iudeu,

Și din recunoștință vor cânta neamurile.
Nu poate fi amăgire lumea poate să-l at ngă pe El,
Pe Stăpânul vieții, Care odihnește în sânul Fecioarei
neviolată,

Martur mi-e cerul, și constelațiile lucide se referă la asta“.

Aceste profeții le încheie Sibila Cumellană, care
— precum știm — regelui Tarquinius a oferit spre
cumpărare nouă cărți profetice pentru 300 platri de aur.

„Numai așa este deja ; și până la fine nu e dubiu în
cuvintele

Carl sunt profeții despre viitorul Împărat ceresc,
Aducându-ne nouă pace, El va să fie plăcut lumii,
Privește la Fecioară, ca ea să-l fie născătoarea e pământescă.“

Așa s'a înclinat spre Hristos întreaga omenire
din antichitate peste patru milenii, până ce Fiul etern
al Tatălui etern, din iubirea l către oamenii căzuți,
S'a pogorât din cer și peste tot pământul a sunat
vestea de bucurie : „Și Cuvântul S'a făcut trup și S'a
sălășluit întru noi și am văzut mărirea Lui, mărirea
ca a Unulu-Născut din Tatăl, plin de dar și de adevăr.“ (Ioan I. 14). Acum se va răsfira întunericul ignoranței și miofia spirituală, căci s'a ivit Lumină. Va înceta flece ezitație dubioasă, căci S'a pogorât din cer Invățătorul, Care grăește adevăr dumnezeesc. De vom considera personalitatea lui Hristos, sau capodopera ce a terminat-o, pretutindenți ni-se relevă adevărul : Hristos este nu numai pur Om (în afară de păcat), dar simultan El este Dumnezeu. Creștinismul e operă nu a Omului, ci este un arbore minunat ramificat în tot universul. ce l-a înfrînțat atotînțelepciunea și atotputernicia lui Dumnezeu. Omenirea auzise deja teoriile multor filosofi, dar încă niciunul n'a

desertat așa cum a cuvântat Iisus. Lumea cunoscuse deja mulți oameni drepți și virtuoși, dar încă niciunul n'a viețuit cu așa candoare, castitate și sfințenie ca Iisus. Pe acest pământ apărură deja mulți oameni făcători de minuni, dar încă n'ci unul n'a făcut atât de mult și așa perfect minuni ca Iisus. Mintea omenească găcise și inventase deja diverse religii, ci niciuna n'a fost, nu este și nu va fi între acelea așa splendidă, sublimă, demnă de venerație, cum e creștinismul instituit de Hristos; nu e niciuna, care să se poată pune la emulație cu Creștinismul în răspândirea admirabilă, în funcțiunea-i și trăirirea-i minunată, în perseverența-i invariabilă de atâtea secole!

Declară acum sincer, frate creștine, că cine va precugeta neprecuțat și fără spirit de partid cele scrise aci și totuși va avea încă dubiu în adevărul religiei creștine, oare pe unul de acela nu-l înconjoară întunecime densă? Oare unul din acela nu e bătut cu cea mai mare orbiere sufletească demnă de compătimire?... Căci de vom examina mai de aproape Autorul religiei creștine, întemelirea și răspândirea ei, apoi rezultatul și consecvențele, ei, oare po te să dubiteze în ea un suflet treaz, logic și înțelegător?

Despre ce să predicăm?

16 Ianuarie. Duminica celor 10 leproși. (Luca 17₁₂₋₁₉). Descriind boala cumplită a leprei, se va vorbi — comparativ — despre distrugerea pe care o face, în sufletul omenesc, păcatul.

Mărirea omului, rezidă în libertatea lui, pe care nici o putere nu i-o poate răpi, dacă el însuși nu și-o vinde într'un chip laș și ticălos. Omul nu este creat pentru a fi prins în jug — ca animalele necuvântătoare — și mănânat unde voesc alții, ci el însuși este liber a voi și decide conform voinței sale. Libertatea aceasta de a voi, este o putere a sufletului omenesc, originar din Dumnezeu, și nu cunoaște alt jug, decât jugul blând și ușor al poruncilor lui Iisus.

Aceasta cât privește sufletul curat. Nu tot așa, cel ce s'a făcut rob păcatului. Soarta acestuia din urmă nu este altceva, decât o robie tristă și întunecată. „Tot cel ce face păcatul, este rob al păcatului”. (Ioan 8₃₄). Iar cel ce este rob al păcatului, are pe diavolul ca tată (Ioan 8₄₄) și este părăsit de Dumnezeu. (Mat. 25₁₂).

Adeșori, păcătosul este atât de mult stăpânit de diavol, încât toate gândurile bune, de întărire, de ridicare din căderea sa adâncă, nu sunt altceva decât gânduri deșarte, nepuse în practică. (Plâng Ierem 3₇₋₁₀).

Cea dintâi pedeapsă pentru păcatele sale, păcătosul o primește dela conștiința sa, care îi pune mereu înaintea ochilor sufletești prăpastia în care s'a afundat, rozându-l ca un vierme neadormit, ca un foc ce nu se stinge (Rom. 2₉) (Iov 15₂₁) (Marc 9₄₄).

În momentul în care l'ai săvârșit, păcatul răpește din sufletul omenesc toate virtuțile, toată strălucirea meritelor câștigate până aci. (Ezechiel 18₂₄).

Soarta definitivă a păcătosului apoi — dacă nu se ridică din căderea sa prin pocăință sinceră — este osânda vecinică (Apoc. 3₁) Viu cu trupul, mort sufletește.

Cunoscând cele de mai sus, să facem o cercetare amănunțită a vieții noastre, să vedem, nu cumva am pornit și noi pe povârnișul păcatului, intrând astfel de bunăvoie în robia diavolului, făcându-ne vânzători

ai libertății noastre? Iar de cumva am băga de seamă că da. să grăbim a reveni până mai e vreme.

Orice om trebuie să țină la viața sa și atunci când o amenință vre-o primejdie, are datoria să se apere.

Cei sănătoși aveau dreptul și datoria — azi la fel — să alunge, să izoleze pe cei leproși. Dacă lepra prin desfigurarea trupului se aseamănă în lucrarea ei cu păcatul, care desfigurează sufletul, atunci avem dreptul și datoria să ne ferim de păcat, să ne izolăm de cei cari caută să contamneze, să murdărească sufletul nostru cu noroiul patimilor (II Corint 6₁₇).

Dacă totuși am lunecat, ne am molipsit, să ne apropiem ca și cei leproși de Acela, ce singur are toată puterea în cer și pe pământ, cerând cu lacrimi de pocăință îndurarea Lui cea mare. El e gata oricând să ne ajute, cu condiția, ca să ne vedem întâi lepra — păcatul — și să ne ferim de ea pentru totdeauna.

Întrebări și mici răspunsuri

3. Dacă venitele stolare și ale sesiunilor parohiale formează, la un loc cu dotația dela Stat, salariul preotului, — e legală, sau nu, impunerea cu impozit comunal și profesional?

(Pr. G. C. Ț)

Da. În ce privește impunerea cu impozit comunal a se vedea circ. cons. publicat în Biserica și Școala nr. 45 | 1937. La aceste impuneri să se ceară totdeauna procesul verbal de impunere; și dacă s'ar constata, că impunerea este exagerată, să se facă, în termen legal, apel. La impozitul profesional, impunerea este de 15% a venitului impozabil; și anume 7% către Stat, 6% adițional și 2% la drumuri.

S.

Cronică

„Oastea Domnului”, asociația creștină pornită din Ardeal și revărsată și dincolo de Carpați, — purtată de gândul unei restaurări religioase-morale în mijlocul norodului nostru mai ales dela sate și de prin cartierele orașelor mai mari, — a avut parte, cum știm, de aprecieri varii. N'au fost puțini cei ce au învinuit-o de sectarism, până s'o iea sub ocrotirea sa, Sfântul Sinod însuși, legându-o de misiunea specific-religioasă și punându-o în stricte legături ierarhice cu Clerul. Acum, însă, cetim că „Oastea” din Arad, s'ar fi înglobat, ea ca atare, în toată regula, în organizația unui simpatice partid politic. Nu știm: nu n'țelegem noi bine treaba; ori informația în cauză a unui organ de publicitate local, n'a redat lucrul cu toată precisiunea — sau cum o fi stând lucrul. La orice caz o lămurire se impune, pentru a preveni prejudicii și alunecări. Firește, și membrii Asociației creștine în cauză au toată latitudinea afirmării civice, cu *persoanele* lor. Ei, însă, nu pot decide și asupra firmei și cadrului oficial bisericesc, din care fac ei parte, în alt sens decât în spiritul și în slova Statutului.

Grăim cu rezerve, dar în bună credință.

Ziarele jidovești „Dimineața”, „Adevărul” și „Lupta”, din capitală, ca slugind interese străine și fiind scrise de străini, au fost suspendate, încă dela începutul proaspetei guvernări a d-lui O. Goga. Se vorbea de o încercare de a le reda viața, printr'o schimbare de conducere, în spirit românesc și prin români. Acum, mai nou, însă, vine știrea, că cele foi vor ră-

mănea *suprimate* definitiv. Pe bună dreptate! Trebuie *suprimate* toate ciupercile otrăvicioase. Numai așa, viața românească își va găsi, mai întâi, echilibrul sufletească și după aceea, și mijloacele și formele de colaborare armonică a tot ce însemnează forță vitală românească.

† **Părintele Stefan Roșionu**, canonic dela Blaj, — un om de românească înțelegere, pe care l-am cunoscut și personal, — nu mai este între cei vii. A decedat la București și a fost îngropat, cu cvenită cinste, la Blaj, regretat sincer de ai săi ca și de noi. Pe la Arad dăduse, în primii ani după întăp-tuirea imperiului românesc. Venise pentru o înțelegere în chestie școlară, între noi — p'atunci episcopul Aradului gira și conducerea mitropoliei noastre, vacantă și ea, dela Blaj. A fost un om discret și superior. Nu voiu uita, cum, trecând împreună, pentru a-l conduce la oficiul pro-topopesc al bisericii sale, de aici — și-a descoperit capul, la distanță chiar, alături de catedrala noastră (în deosebire de alții, cari sa feresc de ea) Ne descoperim și noi capul și sufletul, cu dreaptă și cuvin-cioasă pomenire a dănsului.

Odihnească în pace!

Reviste

Revista „Viitorul” a veteranului profesor de drept bisericesc, acum pensionar, care este d. **D. Borolanu** dela București, a împlinit un pătrar de veac, de existență. No. 23—24 al acestei reviste „bisericească și didactică”, după cum își spune, apărută ca număr festiv de încheierea unui pătrar de veac, pune în vedere stăruințele sale și pentru viitor, în mod condiționat de cuvenitul sprijin prin abonamente.

Apreciem atitudinile de până aci ale revistei, pe cari le nădăjduim și în viitor, — deși uneori, ne deosebim în concepții și în metode. Dar aceasta deosebire nu ne face nici pe o clipă să tragem la îndoielă *gândul bun* — urmărit de atâtea condeie, limpezi și categorice, câte au fost găzduite în coloanele revistei, și până aci — și *scopul final* către care alergăm și noi, cei din Ardeal, traitori în alt mediu și 'n alte obișnuinți de viață bisericească.

Facem și noi bune urări de viață și doriri de sporirea abonamentelor acestei reviste, care și până aci a fost ilustrată — și va fi și d'aci 'ncolo — prin atâtea condeie, nu numai tari, ci și judițioase.

Informațiuni

Mulțumită. P. Sf. Sa Părintele Episcop Andrei mulțumește pe această cale tuturor P. C. Preoți din eparhie, cari l-au felicitat de Anul nou și, urându-le tot binele, le împărtășește arhierescă binecuvântare.

„Anul nou” a fost prăznuit, la catedrala din Arad, prin slugirea sfintei liturghii cu un sobor de preoți, în frunte cu **P. C. Sa părintele protopop Traian Vășianu**, având alături și un diacon.

După terminarea sfintei liturghii, a urmat obișnuitul Te-Deum, s'ujit de **P. Sf. Sa episcopul Andrei**, cu un mare sobor de doisprezece preoți și doi diaconi. Au asistat autoritățile mi-

litare și civile și biserica plină de creștini. Cu acest prilej, **P. Sf. Sa Părintele episcop** a ținut o cuvântare frumoasă, tâlcuind credincioșilor chipul, cu adevărat creștinesc, în care avem — ca în cazul de față — să ne despărțim de un an vechiu, pentru a intra, în altul nou, cu conștiință creștinească înouită.

După slujbă, reprezentanții autorităților și Armatei, cu obștea creștinească, s'au prezentat la reședința **P. Sf. Sale**, cu urări de tot binele, exprimate prin rostul d-lui general **Hariton Dragomirescu**, comandantul Diviziei I. Cavalerie. **P. Sf. Sa**, care a primit pe cei prezenți într'un aier de intimă familiaritate, a răspuns, mulțumind și adăugând, că urările ce i-se fac le înțelege la adresa gândului, pe care-l reprezintă și dorește a l realiza la Arad: de a promova solidaritatea românească, restaurarea religioasă-morală și creierea de așezăminte necesare prosperării României la această frontieră.

A doua zi de Anul nou, *Dumineca, la sfânta liturghie, slugită și aceasta de un sobor de preoți, a cântat corul maestrului Trifon Lugojan, despre ale cărui prestații s'a făcut pomenire, în două rânduri, în coloanele noastre din anul trecut. A cântat așa după cum ne-am și așteptat; și n'avem decât să fim bucu-roși de a înregistra și astă dată, aleasa compoziție și prestațiile coriștilor.*

Sedința de Consiliu plenară, a fost convocată pe Marți, în 11 Ianuarie a. c. la ora 10. Obiectele la ordinea de zi: Luarea măsurilor pentru alegerea deputaților din Cler și mireni, pentru Adunarea eparhială, pe noul ciclu de șase ani. Eventual și alte obiecte, cari vor fi puse la ordinea de zi.

În legătură cu aceasta așagem, și acum, atenția asupra câtorva dispoziții din Regulamentul pentru alegeri, reproduse mai jos.

Aspiranții la demnitatea de membri în adunarea eparhială vor avea să țină seama de prevederile din noul „Regulament pentru alegerea și constituirea organelor reprezentative...” publicat în „Monitorul Oficial” No. 213 din 15 Sept. 1937. Dăm publicității respectivele texte de Regulament:

Art. 55. — Orice creștin ortodox, înscris în una din listele membrilor Adunării Parohiale de pe teritoriul eparhiei respective, poate candida la alegerile pentru Adunarea Eparhială, dacă are vârsta de cel puțin 30 ani.

Candidații pentru demnitatea de membri ai Adunării Eparhiale vor trebui să fie creștini ortodocși cu o viață nepătată și să aibă la activul lor merite reale pentru Biserica, pe teren cultural-social, de binefacere sau prin donațiuni făcute Bisericii.

Candidaturile vor fi anunțate prin petiție scrisă și adresată „Biroului electoral eparhial”.

Ea va fi timbrată în regulă și însoțită de o taxă de 500 lei.

Biroul, înregistrând petiția, va elibera candidaților o dovadă scrisă. În petiție se va specifica adresa exactă și circumscripțiile, unde candidatul vrea să candideze.

Art. 56. — La cererea de candidare se vor atașa următoarele acte:

1. Certificatul parohiei, în care locuiește candidatul, din care să se constate, că este înscris în lista membrilor Adunării parohiale;

2. Un certificat de bună reputație și de practica vieții bisericești, eliberat tot de oficiul parohial;

3. Extras de naștere și

4. Un memoriu, prin care candidatul să arate meritele sale reale pentru Biserică pe teren cultural-social, de binefacere, etc.

Petițiile, cari nu vor întruni condițiunile de mai sus, nu vor fi ținute în seamă.

Art. 57. — Candidaturile trebuiesc depuse cel mai târziu cu 20 zile înainte de ziua fixată pentru alegeri. A doua zi după expirarea acestui termen Biroul electoral eparhial va întocmi lista tuturor candidaților pe circumscriptii electorale și o va trimite imediat protopopilor spre știința parohiilor.

† **Diaconul Enea Joldea** dela Hălmațiu, după cum aflăm pe cale particulară, a încetat din viață, Marția trecută, în Hălmațiu, în vârsta de 72 ani. Dela început, studiase la Institutul nostru Teologic, pentruca apoi (dela 1887) să ia funcția de învățator confesional, d-și după pregătirile sale putea fi preot. La 1890 a primit hirotonia de diacon, păstrându-și și catedra, până la pensionarea ca învățator, urmată la 1908, de când a rămas până la moarte diacon ceremonial protopopesc în Hălmațiu. Și-a slujit Biserica și Neamul, cu credință și vrednicie.

Odihnească în pace!

Logodnă: În ziua de Bobotează a avut loc logodna d soarei **Zoe**, fiica **P. C. S. Părintelui Caius Turicu** din Arad, cu d **l George S mon**, dela Administrația financiară din loc. În ceas bun!

No. 8681/1937.

Comunicat

Prea Cucernice Părinte,

Aducem la obștească cunoștință, că arhiepiscopia Sibiului a scos din tipar „Memoriile fondatorului **Dr. Ioan Mihu**”, cu titlul „**Spicuri din gândurile mele politice**”, aranjate pentru tipar de profesorul univ. **Dr. S. Dragomir**. E vorba de o operă prețioasă, scrisă cu sinceritatea unui mare patriot și cu înțelepciunea unui bărbat conștient de răspunderea sa înaintea Neamului.

Publicarea acestor memorii în vremea de acum a febrei revizioniste este foarte bine venită. De aceea o recomandăm stăruitor tuturor instituțiilor în subordine, cari ar putea s'o procure: protopopiate și comune bisericești, pentru a o comanda dela Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu. Prețul e de 190 lei exemplarul broșat, iar legat 270 lei.

Arad, la 28 Decembrie 1937.

† **Andrei** Episcop.

No. 8348/937.

Concurse

Consiliul parohial ort. român din **Sintea Mică**, protopopiatul **Chișineu-Criș**, publică concurs cu termen de 30 de zile, socotit dela prima apariție în organul oficial „**Biserica și Școala**”, pentru îndeplinirea parohiei devenită vacantă prin decedarea preotului **Nicolae Pisău**.

Beneficiile împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Folosința sesiei parohiale constatatoare din 32 jugh. cad. pământ arabil.

2. Casa parohială.

3. În răscumpărarea birului preotesc, 2 (două) jug. cad. pământ arabil în parțela „**Bivcârie**”, în vecinătatea sesiei parohiale.

4. Stolele legale.

5. Intregirea salariului dela Stat, pentru care parohia nu garantează.

Alesul preot este obligat a predica în **Dumineci** și sărbători, va catehiza la școala primară de Stat și va susporta achitând regulat toate impozitele după întreg beneficiul său preotesc.

Parohia este de clasa a II-a (a doua), deci dela concurenți se cere calificare pentru astfel de parohii.

Concurenții se vor putea prezenta în vre-o **Duminecă** ori sărbătoare, — cu avizul protopopului —, în sf. **Biserică** din **Sintea Mică**, pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale, în oratorie și cântare și pentru a face cunoștință cu credincioșii, conformându-se întru toate dispozițiilor din art. 33 al regulamentului pentru parohii.

Cererile însoțite de actele justificatoare, — adresate **Consiliului parohial din Sintea-Mică**, — se vor înainta în termenul concursual **Sf. Episcopii din Arad**, îndatorându-se concurenții a luat în prealabil autorizația **Prea Sf. Sale Părintelui Episcop eparhial**.

Sintea Mică, din ședința Cons. par. ținută la 29 Noembrie 1937.

În înțelegere cu: ss. **Petru Marșieu**, protopop.

Consiliul parohial

—□—

2-3

Consiliul parohial ort. rom. din **Colonia Adea**, protopresbiteratul **Chișineu-Criș**, în conformitate cu hotărârea **Ven. Consiliu eparhial Nr. 8347/1937**, pentru îndeplinirea parohiei vacante publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în organul oficial „**Biserica și Școala**”.

Beneficiile împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Sesia parohială, care constă din 11 jugh. cad. pământ arabil și 5 jugh. cad. fâneațe.

2. Stolele legale.

3. Intregirea salariului preotesc dela Stat, pentru care parohia nu garantează.

Parohul ales se îndatorează a oficia în **Capela parohiei** toate serviciile divine în **Duminici** și sărbători, a cuvânta, a catehiza în școala primară de Stat și a plăti achitând regulat toate impozitele către Stat și comună, după întreg beneficiul său preotesc.

Parohia este de clasa III (a treia), deci dela concurenți se cere calificare preotească corespunzătoare.

Concurenții la aceasta parohie, i-și vor înainta cererile și actele justificatoare în termenul concursual, adresate **Consiliului parohial din Col. Adea, Ven. Consiliu eparhial din Arad**. Cu avizul protopopului se vor putea prezenta în **Capela parohiei**, pentru a servi, a cuvânta, a cânta, a-și arăta dexteritățile în cele rituale și a face cunoștință cu credincioșii, cu stricta observare a dispozițiilor din art. 33 al Regulamentului pentru parohii.

Colonia Adea, din ședința **Consiliului parohial dela 28 Noembrie 1937**.

În înțelegere cu: ss. **Petru Marșieu**, protopop.

Consiliul parohial

—□—

2-3